

EDUKACJA WIZUALNA OSÓB NIEWIDOMYCH

w zakresie poznawania zabytkowych parków jako
konstruktów wzrokowych - warunki dla percepcji
i recepcji sztuki ogrodowej

dr Emilia Śmiechowska-Petrovskij

MUZEUM W NATURZE

Zabytkowy park jest jak muzeum w naturze, na którego ekspozycję składają się elementy krajobrazu i artefakty kultury. Tworzą razem swoisty język wizualny, który trzeba poznać, aby zrozumieć i zinterpretować owo dzieło sztuki ogrodowej oraz doświadczyć jego piękna.

PRZYWILEJ WIDZENIA

Oko ludzkie ujmuje kształty, struktury, wzory, jest zmysłem konceptualnym. Zanim zdążymy zidentyfikować jakikolwiek element, cała kompozycja wywiera wrażenie. Wywołuje emocje, reakcję. Dotyk i słuch mają inną specyfikę.

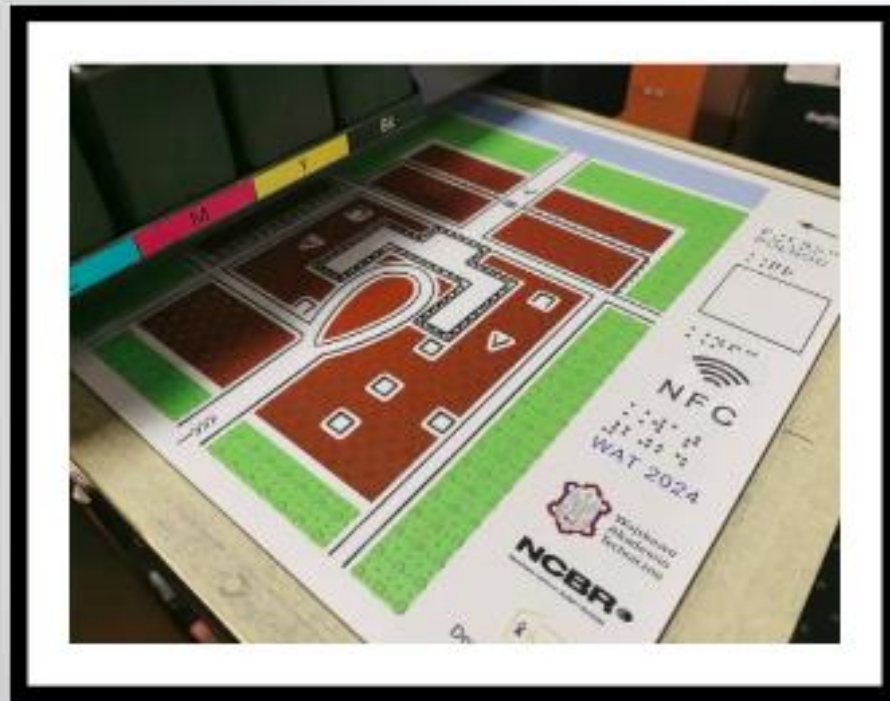
WYNIKI BADAŃ

1. Osoby niewidome chcą wiedzieć "co widać", co jest przedstawione.
2. Chcą mieć bezpośredni, fizyczny kontakt z dziełem. Najpierw informacja sensoryczna, później opis cech wizualnych.
3. Wiedza organizuje percepcję. Sztuka oddziałuje intensywniej na odbiorców o wyższym poziomie wiedzy na jej temat.
4. Doświadczenie sztuki jest wysoce zindywidualizowane, polisensoryczne.
5. Formy haptyczne (brajl, tyflografiki, tyflomapy), formy akustyczne (audiodeskrypcje), formy mieszane (multisensoryczne, holistyczne).

DOŚWIADCZENIE ESTETYCZNE

"Doświadczam tej kultury. Sama świadomość, ile coś ma wieków, ile lat przed naszą erą powstało, jakie to jest stare jest ważna. Kontakt z historią. Stoję obok obiektu z historią – i to jest niesamowite. Do tego dochodzi to, co w danej chwili słyszę, jaki jest zapach. Czego mogę dotknąć. Trudno mi wyizolować jakieś konkretne doświadczenie, bo ja całościowo to odbieram".

KOMPLETNE OPRACOWANIE KARTOGRAFICZNO-OPISOWE

- tyflomapy
- broszury brajlowskie z opisami parków (dostępne również w wersji w powiększonym druku i w wersji elektronicznej), monografia „Poznać zabytkowe ogrody: opisy na potrzeby edukacji wizualnej osób niewidomych”,
- audiodeskrypcje map - ścieżki uwagi, jako część produktu (QR, NFC).

PONAD DOSTĘPNOŚĆ

Efekty projektu wykraczają poza założenia dostępności. Dostępność to właściwość środowiska lub produktu pozwalająca osobom z trudnościami na korzystanie z niego na zasadach równości z innymi. Zasady edukacji wizualnej: warunki, procesy, działania zwiększające autonomię w poznawaniu kultury wizualnej, w jej interpretowaniu, przeżywaniu, formułowaniu sądów wartościujących. To mi się podoba! Wow!

INTERSUBIEKTYWNA SPRAWDZALNOŚĆ

1. 250 godzin testowania przez osoby niewidome.
2. Parametryzowanie i weryfikowanie - poszukiwanie zobiektywizowanych wskaźników warunkujących poznawanie i przeżycie dzieła za pomocą technik haptyczno-werbalno-akustycznych.

A vibrant field of sunflowers under a bright, hazy sky. The sunflowers are in full bloom, with bright yellow petals and dark brown centers. The background is a soft, golden light, suggesting a sunrise or sunset. The overall mood is warm and positive.

***WSZYSTKO SIĘ TU
ZGADZA.
ZASŁUCHAŁAM SIĘ
I ZAPATRZYŁAM.
TO JEST DOBRZE
ZROBIONE***

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

e.smiechowska@uksw.edu.pl

Wojskowa
Akademia
Techniczna

NCBR
Narodowe Centrum Badań i Rozwoju

